

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Luonnoksessa asetetut tavoitteet, tehtävien resursointi ja rahoitus eivät ole oikein mitoitettuja. Uusi työttömyysturvamaksujen muutos tulee kasvattamaan kuntien kustannuksia ja lähes 10% nykyisistä valtion hallinnon virkailijoista ei siirry muutoksen myötä kuntiin, vaan jää valtionhallinnon palvelukseen. Näiden pohjalta voidaan pohtia, onko työnjako ja rahoitus oikeanlainen.

Kunnilla on oma ekosysteemi, jossa tehdään yhteistyötä monella tavalla. Tiivis, paikallinen yhteistyö koulujen, yhdistysten, yritysten ja muun elinkeinoelämän kanssa on tärkeää ja se pitää mahdollistaa uudistuksessa. Kuka palveluita tuottaa, vaikuttaa koko ekosysteemiin. Kihniön kunta haluaa, että järjestämistä vastaavalla tuotetut palvelut ja rahat tulisivat olla samoissa käsissä tai jokaisella kunnalla tulisi olla todellinen mahdollisuus ohjata toimintaa ja rahoitusta, jotta se palvelee koko ekosysteemiä. Uudistuksessa on vaatimus yhdenvertaisista palveluista. Se ohjaa järjestäjää, eli kuntaa, isäntäkuntaa tai kuntayhtymää vapaaehtoisesti hakeutumaan yhteistyöhön niiden palveluiden kohdalla (hankinnat, maahanmuuttajien palvelut ym.), joissa tarvitaan yhteistyötä. Valtiolla on mahdollisuus varmistaa esimerkiksi kuntien välisissä yhteistyösopimuksissa kuvattujen palvelu- ja rahoitusmallien kautta, että palvelujen yhdenvertaisuus sekä paikallinen saatavuus toteutuvat.

Uudistusta ei tule tehdä uudistamisen vuoksi, vaan tärkeintä uudistuksessa ovat toimivat palvelut. Työnhakijoiden saavutettavat palvelut ja paikallisen elinkeinoelämän työvoimatarve tulee kohdata ja palvella paikallisesti lähipalveluna. Tämä ei saa unohtua uudistuksessa, sillä se on tärkein työllistämisen väline, joka tulee toteutua järjestämismallista riippumatta.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

Kihniön kunta ehdottaa, että uudistus tulisi voimaan vasta 1.1.2025 alkaen.

Palkkatukiudistus osana uudistusta on haastava. Kunta ei voi myöntää palkkatukea itselleen ja tämä pitäisi huomioida valtionosuuksissa esim. Kuntaliiton myöntämällä tavalla, jolloin aiemmin kuntiin palkkatuella palkatut työnhakijat laskettaisiin osaksi laajan työttömyyden kriteeriä. Tämä vahvistaisi työnhakijan mahdollisuuksia saada töitä avoimilta markkinoilta ja huomioisi palkkatuetun työn kuntien valtionosuuksissa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Kihniön kunnan mukaan rahoituslaskelmien tulisi perustua kuntien todellisiin kustannuksiin ja rahoituksen seurantaan, jotta voidaan välttää kunnallisveron korotuspaineet. Soteuudistus aiheuttaa joillekin kunnille veronkorotuspaineita, joten uusi veronkorotus työllistämispalvelu-uudistuksen vuoksi ei ole hyväksyttävää.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

Kuntien rahoitusta voitaisiin helpottaa, mikäli rahoitusmalli olisi erilainen. Ehdotuksessa on, että kunnat saisivat rahoitusta yleiskatteellisena valtionavustuksena 70% työvoiman määrän perusteella ja 30% laajan työttömyyden perusteella. Laajalla työttömyydellä tarkoitetaan työttömiä, työttömyystuella opiskelevia, työllistämistä edistävissä palveluissa olevia työnhakijoita, kuten kuntouttavassa työtoiminnassa tai palkkatuella olevia. Kihniön kunta kannattaa Kuntaliiton ehdottamaa rahoitusmallia, jossa rahoituksen suhde olisi 50/50, koska rahoitus on tällöin enemmän tarveperusteista ja se tasoittaa suhdannevaihteluja, joihin kunta ei voi vaikuttaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

Ehdotuksessa kuntien uuden rahoituksen siirtymäkaudeksi esitetty aika on kolme vuotta, mutta esitetyn laskelman mukaan se on kuitenkin vain kaksi vuotta ja kuukausi. Kihniön kunnan näkemyksen mukaan siirtymäkauden tulisi olla esitetty kolme vuotta. Uudistuksen aloitus joulukuussa 2024 ei ole järkevää.

Kihniön kunta pitää tärkeänä, että järjestämisvastuuta voidaan toteuttaa myös kuntien välisillä sopimuksilla.

Uudistusta ei tule tehdä uudistamisen vuoksi, vaan tärkeintä uudistuksessa ovat toimivat palvelut. Työnhakijoiden saavutettavat palvelut ja paikallisen elinkeinoelämän työvoimatarve tulee kohdata ja palvella paikallisesti lähipalveluna. Tämä ei saa unohtua uudistuksessa, sillä se on tärkein työllistämisen väline, joka tulee toteutua järjestämismallista riippumatta.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys:*

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

-

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

-

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

-

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymiskelijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)

- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**
- **ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta**
- **edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset**

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

-

Laki palkkaturvalain muuttamisesta;

Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;

Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;

Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;

Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;

Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

-

Shemeikka Päivi
Kihniön kunta